

Міжнародний гуманітарний університет
Інститут права, економіка та міжнародних відносин
Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор
Міжнародного гуманітарного
університету
проф. Громошенко К.В.

«31» *світ* 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правові системи сучасності

Рівень вищої освіти

початковий рівень (короткий цикл) рівень вищої освіти

Ступінь вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)
МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР

Спеціальність

293 «Міжнародне право»

Освітня програма

(код та найменування спеціальності)
«Міжнародне право»
(найменування освітньої програми)

Викладачі	к.ю.н., доцент Качурінер В.Л.
Профайл викладача	https://publons.com/tesearcher/2934691/victoria-kachuriner/ https://orcid.org/0000-0003-2553-5071
Контактний тел.	097-533-66-40
E-mail:	kachuriner22@ukr.net
Сторінка курсу у Google Classroom	https://classroom.google.com/c/MjY5NTM3MjYxNjg4
Консультації	Очні – шовіторка з 10.00 по 12.00 Онлайн-консультації – вібер, зоом – за замовленням студентів.

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного праваознавства
Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р..

Завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного праваознавства _____ доц. Андрейченко С.С.

Перевірено: Гарант освітньої програми _____ доц. Андрейченко С.С.

Перевірено: Начальник навчального відділу _____ доц. Райчева Л.І.

Погоджено: Проректор з науково-педагогічної роботи _____ проф. Гончарук А.Г.

1. Анотація до курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Правові системи сучасності» (ПСС) є: загальні принципи та закономірності виникнення, становлення і розвитку правових систем сучасності та їх об'єднань у порівняльному аспекті, в т.ч. закономірності розвитку національних правових систем і їх об'єднань у правові сім'ї, кола, типи; методологічні проблеми порівняння національного права із зарубіжним та міжнародним правом; питання історико-порівняльного вивчення права та його антропологічної обумовленості. Вивчення цих та дотичних до них проблем дає можливість зрозуміти важливість порівняльного правознавства для розвитку теоретичної юриспруденції та його практично-прикладне значення для розв'язання складних проблем міжкультурної правової комунікації.

2. Мета та цілі курсу

Метою вивчення ПСС – є сприяння у становленні сучасного кваліфікованого фахівця юриста-міжнародника, надаючи знання з сучасної правової компаративістики, правових систем сучасності, їх типології, механізмів їх міжнародної взаємодії. На основі вивчення основних положень навчальної дисципліни досягти кращого розуміння студентами сучасних тенденцій розвитку національних правових систем та їх об'єднань, окремих правових явищ та процесів, і, таким чином, забезпечувати підвищення рівня політичної та правової культури майбутніх юристів; розвивати вміння творчо застосовувати теоретичні знання у практичній роботі; формувати переконання та ціннісні орієнтації студентів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості; виховувати активну громадянську позицію, сприяти усвідомленню ролі та значення правоохоронної діяльності; розвивати в майбутніх правознавців високі професійні й особистісні якості.

Формування у студентів техніки критичного мислення, правової ерудиції, здатності орієнтуватися в сучасній політико-правовій реальності є головними *цлями* навчальної дисципліни.

3. Формат курсу

В межах курсу проводяться читання лекцій з походження й розвитку форм існування, особливостей функціонування таких правових сімей як романо-германська (континентальна), англо-американська (англо-саксонська), релігійна (мусульманська, індуїська, іудейська, канонічна), традиційна, соціалістична та змішаного типу. Ця дисципліна окреслює свого роду правову карту сучасного світу.

На практичних заняттях студенти демонструють рівень знань з визначеної теми, ведуться диспути та діалоги, а також готують індивідуальні завдання за окремими питаннями, що цікавлять їх найбільше, вступаючи з відповідними доповідями, а також приймають участь в обговоренні усіх тем курсу.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У процесі реалізації програми дисципліни ПСС формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній діяльності.
ЗК 2. Здатність до аналітичних та управлінських здібностей.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність пропонувати та обґрунтовувати власну позицію.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел за допомогою використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних досягнень у сфері права.

ЗК 11. Здатність репрезентувати результати власної наукової та професійної діяльності та аргументовано їх обстоювати

Спеціальні (фахові) компетенції

ФК 1. Знання історичних та політичних процесів розвитку держави, права, окремих правових систем, системи міжнародних відносин.

ФК 5. Уміння самостійно здійснювати наукові дослідження актуальних проблем у сфері міжнародного права, порівняльного правознавства, національного права, визначати нерозроблені або недостатньо розроблені наукові проблеми, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.

ФК 9. Знання у сфері порівняльного правознавства; розуміння ролі порівняльного пивільного права, порівняльного кримінального права, порівняльного конституційного права, порівняльного судового права для сучасного правозастосування у відповідній сфері.

Навчальна дисципліна Правові системи сучасності забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 1. Демонструвати знання у сфері теоретико-історичних, галузевих, міжгалузевих та прикладних юридичних наук.

РН 2. Демонструвати знання норм матеріального та процесуального вітчизняного та зарубіжного права (конституційного, цивільного, кримінального, адміністративного).

РН 8. Демонструвати знання щодо захисту прав та законних інтересів фізичних осіб у міжнародній, іноземних та вітчизняній національних юрисдикціях.

РН 9. Аналізувати джерела міжнародного публічного права, джерела права у правових системах сучасного світу, джерела міжнародного приватного права.

РН 12. Демонструвати здатність до подальшого навчання.

РН 22. Брати участь у фахових дискусіях з міжнародно-правової проблематики.

5. Обсяг курсу

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)		
ЕКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
6	180	36/10	24/8	120/162

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Курс, (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
2021 - 2022	2	1	В

7. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи онлайн навчання на базі Moodle, Google Classroom, Zoom, Viber. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізі інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

8. Політики курсу

У процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються інтерактивні методи навчання, відбувається активне долучення студентів до обговорення кожного з питань курсу, що сприяє оволодінню ними понятійно-категорійного апарату юриспруденції. Особлива увага на заняттях приділяється вивченню виникнення, розвитку та функціонування правових систем сучасності.

На практичних заняттях можуть використовуватись різні форми та методи контролю знань студентів: доповіді, ексспрес-опитування, доповнення відповіді, вільна дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, індивідуальні завдання та інші. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності студентів на семінарах оцінюється викладачем самостійно.

Підсумковою формою контролю знань є залік, який має на меті перевірити теоретичні знання та вміння застосовувати їх, вирішуючи конкретні завдання, а також уміння студентів самостійно працювати з науковою та навчальною літературою. До заліку допускаються ті студенти, які відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на практичних заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістовні модулі.

9. Схема курсу

№ №	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Кількість годин	
						денне	заочне
Модуль 1. Статус, генезис і характерні риси правових систем сучасності							
1	Тема 1. Правова система: поняття і структура 1. Поняття «система права» і «правова система». 2. Структура правової системи та її елементи. 3. Поняття джерела права. Класифікація. 4. Поняття та зміст форми права.	Лекція Семінарське заняття	Конспект лекцій Законспектувати питання,	2, 4-8, 14-26	Опрацювати рекомендовану літературу. Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану	2 акад. год. 2 акад. год.	2 акад. год. -

<p>5. Отождення «форми права» і «джерела права» на формально-юридичному рівні.</p>		<p>тестові завдання, доповіді студентів.</p>		<p>літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи. Підготуватися до тестової роботи.</p>		
<p>Тема 2. Класифікація правових систем сучасності 1. Поняття правової системи. Співвідношення правової системи з близькими за змістом правовими категоріями 2. Підходи до структури правової системи. Функції правової системи 3. Типологія (класифікація) національних правових систем світу 4. Зближення та уніфікація національних правових систем. Юридичні засоби уніфікації різних правових систем</p>	<p>Лекція</p>	<p>Конспект лекції</p>	<p>1-8, 13-14</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу. Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи. Підготуватися до тестової роботи.</p>	<p>2 акад. год.</p>	<p>-</p>
<p>Тема 3. Романо-германська правова сім'я 1. Історія становлення романо-германської правової сім'ї. 2. Структура романо-германської правової сім'ї. 3. Особливості романо-германської правової сім'ї. 4. Джерела права у романо-германській правовій сім'ї.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Конспект лекції</p>	<p>2-8, 14-26</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу. Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи. Підготуватися до тестової роботи.</p>	<p>4 акад. год.</p>	<p>-</p>
<p>Тема 4. Англо-саксонська правова сім'я. Система загального права</p>	<p>Лекція</p>	<p>Конспект лекції</p>	<p>1-8, 14-26</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p>	<p>4 акад. год.</p>	<p>-</p>

<p>1. Історія становлення англосаксонської правової сім'ї</p> <p>2. Особливості правової системи США</p> <p>3. Загальна характеристика джерел права у англосаксонській правовій сім'ї</p> <p>4. Прецедент як основне джерело права</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>Законспектувати питання, тестові завдання, доповіді студентів.</p>	<p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття.</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи.</p> <p>Підготуватися до тестової роботи.</p>	<p>2 акад. год.</p> <p>1 акад. год.</p>
--	----------------------------	---	---	---

<p>Тема 5. Сім'я мусульманського права</p> <p>1. Особливості виникнення та загальна характеристика мусульманського права</p> <p>2. Джерела мусульманського права та їх формування</p> <p>3. Основні особливості структури мусульманського права</p>	<p>Лекція</p>	<p>Конспект лекції</p>	<p>2-8, 10, 12, 14</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p>	<p>2 акад. год.</p> <p>-</p>
	<p>Семінарське заняття</p>	<p>Законспектувати питання, тестові завдання, доповіді студентів.</p>	<p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття.</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи.</p> <p>Підготуватися до тестової роботи.</p>	<p>2 акад. год.</p> <p>-</p>	

<p>Тема 6. Типологічні особливості правової системи України</p> <p>1. Основні риси постсоціалістичних правових систем.</p> <p>2. Перехідний характер правової системи сучасної України.</p> <p>3. Процес зближення правової системи України з романо-германською правовою сім'єю.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Конспект лекції</p>	<p>4, 8-9, 14</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу.</p>	<p>2 акад. год.</p> <p>-</p>
	<p>Семінарське заняття</p>	<p>Законспектувати питання, доповіді студентів.</p>	<p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття.</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи.</p>	<p>2 акад. год.</p> <p>-</p>	

Модуль 2. Джерела правових сімей сучасності

<p>7</p> <p>Тема 7. Правові системи, наближені до романо-</p>	<p>Лекція</p>	<p>Конспект лекції</p>	<p>1-8, 10-12, 14, 25</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу.</p>	<p>2 акад. год.</p> <p>-</p>
--	---------------	------------------------	---------------------------	---	------------------------------

<p>германської (континентальної) правової сім'ї</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право країн Латинської Америки серед правових систем сучасності 2. Загальна характеристика скандинавської групи правових систем 3. Правова система Японії. 	<p>Семінарське заняття</p> <p>Законспектувати питання, доповіді студентів.</p>	<p>3-8, 10-12, 14</p>	<p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття.</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи.</p>	<p>2 академ. год.</p>	<p>-</p>
<p>Тема 8. Релігійні правові системи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому проявляється багатofункціональний характер релігійних правових систем? 2. Які риси відрізняють іудейське право від інших релігійних правових систем? 3. Кодифікація індійського права під впливом англійського права. 4. Вплив канонічного права на становлення романо-германського та загального права. 	<p>Лекція</p> <p>Конспект лекції</p> <p>Семінарське заняття</p> <p>Законспектувати питання, доповіді студентів.</p>	<p>3-8, 10-12, 14</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття.</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи.</p>	<p>2 академ. год.</p> <p>1 академ. год.</p> <p>1 академ. год.</p>	<p>1 академ. год.</p>
<p>Тема 9. Традиційні правові системи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості традиційних правових систем, їх групи. 2. Китайське право: періодизація і характеристика. 3. Формування правової системи Японії: періодизація і характеристика. 4. Джерела сучасного японського права. Судова система Японії. 5. Традиційне африканське право. Кодекси звичаєвого права. 	<p>Лекція</p> <p>Конспект лекції</p> <p>Семінарське заняття</p> <p>Законспектувати питання, доповіді студентів.</p>	<p>3-8, 10-12, 14</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття.</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи.</p>	<p>2 академ. год.</p> <p>1 академ. год.</p> <p>1 академ. год.</p>	<p>1 академ. год.</p>
<p>Тема 10. Значення правового звичаю в основних правових системах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правовий звичай як джерело права 2. Ознаки правового звичаю 3. Види правових звичаїв 	<p>Лекція</p> <p>Конспект лекції</p> <p>Семінарське заняття</p> <p>Законспектувати питання, доповіді студентів.</p>	<p>1-8, 14-26</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття.</p> <p>Виконати завдання до</p>	<p>2 академ. год.</p> <p>2 академ. год.</p>	<p>1 академ. год.</p>

						самостійної роботи.		
11	Тема 11. Роль судової практики в романо-германському, англосаксонському та мусульманському праві	Лекція	Конспект лекції	1-8, 14-26	Опрацювати рекомендовану літературу	4 акад. год.	1 акад. год.	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття судової практики як джерела права 2. Система та види судової практики 3. Судова практика як джерело права в англо-американській правовій сім'ї 4. Судова практика як джерело права в романо-германській правовій сім'ї 5. Судова практика як джерело права у мусульманському праві 6. Основні тенденції розвитку судової практики як джерела права в Україні 	Семінарське заняття	Законспектувати питання, доповіді студентів		Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи.	2 акад. год.	1 акад. год.	
12	Тема 12. Закон як джерело права в основних правових системах	Лекція	Конспект лекції	1-8, 14-26	Опрацювати рекомендовану літературу	4 акад. год.	1 акад. год.	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Норми права в романо-германській сім'ї 2. Нормативно-правові акти в романо-германській сім'ї 3. Закон як джерело права в романо-германській сім'ї 4. Закон як джерело права в англо-американській сім'ї 5. Делеговане законодавство в англо-американській правовій сім'ї 6. Роль законодавства у мусульманському праві 	Семінарське заняття	Законспектувати питання, доповіді студентів.		Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи.	2 акад. год.	1 акад. год.	
13	Тема 13. Правова доктрина в романо-германському, англосаксонському та мусульманському праві	Лекція	Конспект лекції	1-8, 14-26	Опрацювати рекомендовану літературу	4 акад. год.	1 акад. год.	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правова доктрина: поняття, ознаки, структура 2. Місце правової доктрини в системі джерел 	Семінарське заняття	Законспектувати питання, доповіді		Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.	2 акад. год.	1 акад. год.	

Романо-германського права.	студентів.	Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи.		
----------------------------	------------	--	--	--

10. Система оцінювання та вимоги

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Правові системи сучасності» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Міжнародному гуманітарному університеті». Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється:

«відмінно» – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань;

«добре» – коли студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань;

«задовільно» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань;

«незадовільно з можливістю повторного складання» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індивідуально або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за усіма видами робіт, зазначені у таблиці нижче.

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті» (затверджене ректором наказом № 112 від 01.11.2018 року).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Денна форма навчання

Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1. Обов'язкові			
1.1. Підготовка до семінарських (практичних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час семінарських (практичних) занять	30
Виконання модульних завдань			
1.2. Підготовка до модульного контролю знань	-//-	Перевірка правильності виконання модульних завдань	10 за 1-й модуль 10 за 2-й модуль 10+10 = 20
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Разом балів за обов'язкові види РС			
II. Вибіркові			
Виконання індивідуальних завдань			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР	20
Разом балів за вибіркові види РС			
Всього балів за РС			
40			
100			
Заочна форма навчання			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові			
За виконання модульних (контрольних) завдань			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

1.1. Підготовка до модульного контролю знань	Відповідно до розкладу	Перевірка правильності виконання модульних завдань	1 x 60 = 60
Разом балів за обов'язкові види СРС			
II. Вибіркові			
<i>Виконання індивідуальних завдань (за бажанням студента)</i>			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	20
Разом балів за вибіркові види СРС			40
Всього балів за РС			100

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі *заліку* за встановленим переліком питань. Питання, що включаються до обговорення на заліку є вузловими, узагальненими, комплексними, потребують творчого підходу при побудові відповіді та уміння синтезувати отримані знання.

Питання формуються в межах змісту програми дисципліни. Програмні питання доводяться до студентів на початку навчального семестру. Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі та результатів іспиту за 100-бальною системою.

11. Рекомендована література

Основна

1. Бернхем В. Вступ до права та правові системи США. К., 1999. URL: <https://ua1lib.org/book/2733076/5de57b>
2. Бехруз Х. Сравнительное правоведение. О. : Фенікс; М. : Транслит, 2008. 504 с. URL: <https://ua1lib.org/book/3503339/90f8db>
3. Бостан С. К., Тимченко С. М. Державне право зарубіжних країн. К.: Центр навчальної літератури, 2012.
4. Волинка К. Г. Теорія держави і права: Навч. посіб. К.: МАУП, 2003. 240 с.
5. Конституційне (державне) право зарубіжних країн / За ред. В. М. Бєсчастного. К.: Знання, 2012.
6. Конституційне право зарубіжних країн / За заг. ред. В. О. Ряки. К.: Юрінком Інтер, 2013
7. Конституційне право зарубіжних країн / За ред. І.В. Тетарчук., Т.Є. Дякін. К.: Центр учбової літератури, 2015.
8. Каткова Т.Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях. 2-ге вид., доповн. Харків : Право, 2020. 96 с.
9. Крижановський А.Ф. Правовий порядок в Україні: витоки, концептуальні засади, інфраструктура. Монографія. Одеса: Фенікс, 2012.
10. Дубський В.І., Дубська М.В. Історія релігії: Підручник: У 2 т. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2007. Том 1. 383 с. URL: <https://ua1lib.org/book/3081358/e7348b>
11. Дубський В.І., Харьковщенко Є.А., Дубська М.В., Горбаченко Т.Г. Церковне (канонічне) право: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 640 с. URL: <https://ua1lib.org/book/3095374/4b5671>

12. Лубський В.І., Харьковщенко Є.А., Горбаченко Т.Г., Лубська М.В. Історія писемності, священних книг і віроповідальних текстів. Том 2: Навч. посібник і хрестоматія в 2 т. К.: ЦУЛ, 2014. 336 с. URL: <https://uallib.org/book/3097237/019485>
13. Лук'янов Д. Сучасні погляди на проблему класифікації та типології правових систем. *Порівняльне правознавство*. 2012. № 3-4. С. 56-62.
14. Луць Л. А. Сучасні правові системи світу. Львів, 2003. URL: <https://uallib.org/book/3073959/12a40b>.
15. Мороз С. П. Правничі системи сучасності: навч. посібн. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 86 с.
16. Оборотов І.Г. Порівняльне правознавство: навчальний посібник. Миколаїв, 2011. 228 с.
17. Оборотов Ю.М. Традиції та оновлення у правовій сфері: питання теорії (від пізнання до розуміння права): Монографія. Одеса: Юридична література, 2012.
18. Порівняльне правознавство: підручник / за заг. ред. О.В. Петришина. Х.: Право, 2011. 272 с.
19. Порівняльне правознавство: підручник / За ред. В. Д. Ткаченка. К., 2003.
20. Правові системи сучасності: навч. пос. / за ред. Ю. С. Шемшученка. К.: Юридична думка, 2012. 492с.
21. Савчин М.В. Порівняльне правознавство. Загальна частина: Навч. посіб. К., 2005.
22. Скакун О.Ф. Теорія права і держави. К.: Алерта; ЦУЛ, 2012.
23. Теорія держави і права: метод. рек. для студ., які навч. за спец. 08. 293 / уклад.: Н. Б. Арабаджи, Н. В. Атаманова, Л. Г. Матвєєва [та ін.]; Міжнар. гуманіт. ун-т, ред.: В. В. Дудченко, Б. В. Кіндіок. Київ: Інтерсервіс, 2018. 53 с.
24. Тихомиров А.Д. Юридическая компаративистика. Философские, теоретические и методологические проблемы. К.: Знання, 2005. 334 с.
25. Харитонов О.І., Харитонов С. О. Порівняльне право Європи: Основні порівняльного правознавства. Європейські традиції. Х., 2002. 592 с.
26. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. К., 2001.

Додаткова

1. Аракелян Р.Ф. Компаративний аналіз програм відновного правосуддя в Англії, Уельсі, Бельгії, Німеччині, Фінляндії, Швейцарії. *Юридична наука*. 2015. № 6. С.121 - 129.
2. Барабаш О. Протестантизм у розвитку загального права Англії та США. *Вісник Академії правових наук України: Збірник наукових праць*. 2012. №3. С. 78-86.
3. Бедрій М. М. Основні та додаткові ознаки правового звичая у контексті пошуків його дефініції. *Юлптал «ScienceRise: Juridical Science»*. 2018. №1(3). С. 25-33.
4. Бехруз Х. Актуалізація понятійного апарата порівняльного правознавства. *Юридический вестник*. 2003. № 3. С. 104- 109.
5. Бехруз Х. Доктрина як джерело права в основних правових системах сучасності. *Актуальні проблеми держави і права: 36.наук. праць*. О., 2001. Вип. 11. С. 48-52.
6. Бехруз Х. К вопросу плнорализма теоретических концепций классификации постсоветских правовых систем. *Держава і право: 36.наук. праць. Юридичні і політичні науки. К.-: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України*, 2003. Вип. 20. С. 19-24.
7. Вилгозєров Е.В. Источники права в государствах континентального и общего права (теоретико-сравнительный аспект). *Вестник Академии МВД Республики Беларусь*. 2013. № 2 (26). С. 197-202.
8. Вилга-Сабадаш І. Право країн Латинської Америки серед правових систем сучасності. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 3. С. 199-208.
9. Борщевський І. В. Правовий звичай як джерело сучасного права в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 5 (14). С. 3-6.

10. Васянович О. А. Вплив міжнародного права на національну правову систему Японії. Часопис Київського університету права. 2015. № 3. С. 331-334.
11. Вовк Д. Релігійна традиція у праві: аспекти загальнотеоретичного розуміння. Вісник Академії правових наук України. 2012. № 3 (70). С. 44-53.
12. Вороніна М. А. Феномен японської правової системи. Характеристика та особливості. Право та інноваційне суспільство. 2016. № 1 (6). С. 81-89.
13. Гомонай В. В. Уніфікація як процес зближення правових систем. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2012. Випуск 19. Том 1. С. 18-21.
14. Губанов О. О. Правова доктрина як джерело права в межах романо-германської, англосаксонської та релігійно-традиційної правової сім'ї: порівняльна характеристика. Право і суспільство. 2015. № 6. С. 9-14.
15. Дуда С. М. Джерела права в романо-германській правовій сім'ї (типологічні особливості). Південноукраїнський правничий часопис. №3/2012. Одеса, 2012. С. 75-77.
16. Кісель В. Й. До питання про дуалізм приватного права. Південноукраїнський правничий часопис. 2014. № 2. С. 60-63.
17. Кобринська С. Б. До питання про поняття та структуру правової системи. Науковий вісник Чернівецького ун-ту: 36. наук. праць. Вип. 82: Правознавство. Чернівці: Чернівецький держ. ун-т, 2000. С. 14-18.
18. Козаченко В. М. Правова свідомість як джерело права в англосаксонській правовій системі. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. 2015. №3. С. 56-60.
19. Кресін О. Порівняльне правознавство: історична ретроспектива і нові виклики. Вісник Національної академії правових наук України. 2015. № 4. С. 108-114.
20. Кьотц Х. Старі та нові проблеми порівняльного права. Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. 2012. № 1-2. С. 90-103.
21. Лазюк Н. В. Види нормативно-правових актів (теоретичні питання). Митна справа. 2014. № 10. С. 53-65.
22. Лєтка О. В. Специфіка сім'ї мусульманського права. Актуальні проблеми політики. 2012. Вип. 47. С. 207-213.
23. Настасяк І. Типологізація чи класифікація сучасних правових систем світу? Вісник Національної академії прокуратури України. 2014. № 5. С. 41-46.
24. Оленчук І. В. Типологічні особливості романо-германського права. Південноукраїнський правничий часопис. 2012. №3. Одеса, 2012. С. 77-79.
25. Пікуля Т. О. Методологічні критерії та класифікаційні схеми типологізації держав світу. Збірник наукових праць Ірпінської фінансово-юридичної академії (економіка, право). Випуск № 2. 2013. Ірпінь: ІФЮА. С. 225-233.
26. Погребняк С. Вплив судової практики на юридичні акти в романо-германській правовій сім'ї. Вісник Академії правових наук України. 2003. №4 (35). С. 92-99.
27. Сахнюк В. В. Роль та місце судового прецеденту у системі джерел національного права. Молдвий вчений. 2017. № 5.1. С. 119-122.
28. Семеніхін І. В. Правова доктрина: поняття, ознаки, структура. Проблеми законності. 2016. Вип. 132. С. 26-36.
29. Степаненко К. В. Правова система України: вітчизняна правова традиція та проблеми трансформації. Проблеми законності. 2018. Вип. 140. С. 26-34.
30. Тихомиров О. Просторовий вимір права: проблеми методологічного осмислення. Право України. 2013. № 3-4. С. 32-38.

- 151.
31. Тоголь Ю. О. Джерело та форма права: поняття, зміст, проблема співвідношення. Університетські наукові записки. 2012. № 1. С. 145-151.
 32. Турута О.В. Глобалізація та її вплив на класифікацію сучасних правових систем світу. Публічне право. 2012. №1(5). С. 254-260.
 33. Удовіка Л.Г. Трансформація правової системи в умовах глобалізації: антропологічний вимір: Монографія. Х: Право, 2011. 552 с.
 34. Хаустова М. Г. Особливості правової системи України. Право і суспільство. 2015. № 6(3). С. 51-57.
 35. Хаустова М. Проблеми класифікації правових систем. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 2 (77). С. 53-65.
 36. Хорошкова Д. Ю. Роль судової практики в системі джерел права України. Наукові записки НАУКМА : Юридичні науки. 2004. Т. 26. С. 91-94.
 37. Проприк В.І. Правовий звичай як джерело права в сучасній системі права: теоретико-правовий аналіз. Часопис Київського університету права. 2018. № 1. С. 306-310.
 38. Чепульченко Т.О. Особливості правового регулювання в країнах релігійного права. ВІСНИК НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2014. Випуск 1 (21). С. 115-120.
 39. Lay judges tradition. Encyclopaedia Britannica. URL: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/140637/court/27097/Lay-judge_es#ref282028.
 40. Pieter M. Introduction to the English legal system. 2002. 54 p. URL: http://www.jm.u-psud.fr/formal/languages/doc/English_Legal_System.pdf.
 41. Professional judges in the common-law tradition. Encyclopaedia Britannica. URL: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/140637/court/27099/Professional-judges-in-the-common-law-tradition>.
 42. The history of law society. Official site of Law society. URL: <http://www.lawsociety.org.uk/aboutlawsociety>.

Інформаційні ресурси

https://minjust.gov.ua/azjd_es_4	Загальнодержавна інформаційна мережа з питань європейського права
http://www.ulf.com.ua/	Українська правнича фундація
http://www.ecl.e.gov.ua/	Центр європейського і порівняльного права
http://www.ulde.kiev.ua/news.php	Центр розвитку українського законодавства
http://www.ials.sas.ac.uk/libraru/libraru.htm	Бібліотека Інституту Політичних Правничих Студій. Велика Британія
http://www.law.yale.edu/libraru/	Юридична бібліотека Школи права Йельського університету
http://www.ddb.de/	Німецькі бібліотеки
http://www.bnf.fr/	Національна бібліотека Франції
http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib	Наукова бібліотека Національного університету "Києво-Могилянська академія"
http://www.libraru.univ.kiev.ua	Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
http://portal.gada.gov.ua	Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
http://www.kmu.gov.ua	Урядовий портал України
http://partnerstvo.com.ua/	Закони України

http://www.parpravo.net/	Законодавство України
http://pravoznavec.com.ua	Правознавець: Електронна бібліотека юридичної літератури
http://www.urist.in.ua/	Український юридичний форум
http://urist-online.com/service/uristam/knigi/	Книги та підручники з права України
http://www.pbuv.gov.ua	Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського

Розробник:

к.ю.н., доцент кафедри МППШ

В.Л. Качурінер